

REGIONÁLNÍ ROZLOŽENÍ PROINOVACNÍCH ZDROJŮ V ČR A JEJICH VAZBA NA VÝKONNOST

doc. Ing. Ivana Kraftová, CSc.

prof. Ing. Jiří Kraft, CSc.

XIX. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách

INOVATIVNOST PŘINÁŠÍ KONKURENCESCHOPNOST – AXIOM?

- ▶ *„Svět vědy, technologií a inovací je stále více globalizovaný a vzájemně propojený, a tak se národní politiky stále zřetelněji orientují na co možná nejlepší využití globálních hodnotových řetězců pro domácí zájmy a snaží se vytvořit atraktivní podmínky pro segmenty, které s inovacemi souvisejí...“*
 - ▶ **Ročenka STI, OECD 2014**
- ▶ Symboličtí analytikové doplňují skupinu výzkumníků a konstruktérů a inovativně přistupují k managementu myšlenek.
 - ▶ **Robert B. Reich, Dílo národů**
- ▶ *„...zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území České republiky se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí, přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro zvýšení hospodářské a sociální úrovně jednotlivých regionů.“*
 - ▶ **Zákon 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje, § 3 odst. I**

CÍL: POSOUDIT ROZLOŽENÍ PROINOVAČNÍCH ZDROJŮ V NUTS III ČR A POROVNAT JE S EKONOMICKOU VÝKONNOSTÍ

Proinovační zdroje

- ▶ Výdaje na výzkum a vývoj (VaV)
- ▶ Pracoviště VaV
- ▶ Lidské zdroje ve vědě a technologiích (HRST)
- ▶ $HRST = HRSTO + HRSTE - HRSTC$

Ekonomická výkonnost

- ▶ Hrubý domácí produkt (HDP)
- ▶ Regionální hrubý domácí produkt na obyvatele (rHDP-PC)

VÝZKUMNÉ OTÁZKY:

- ▶ Které z regionů přesahují svým podílem výdajů na VaV z regionálního HDP hodnotu tohoto podílu České republiky jako celku?
- ▶ Lze předpokládat nerovnoměrnost rozložení pracovišť VaV; otázkou ale je, kolik (a které) z krajů ČR přesahují a které naopak nedosahují 1/14 z celkového počtu pracovišť VaV? Jde stále pouze o extrémní hodnotu Prahy?
- ▶ Lze roztrždit regiony ČR z hlediska HTRS a jeho subindikátorů do přibližně stejných skupin?
- ▶ Existuje statisticky významná korelace mezi HTRS a rHDP-PC?
- ▶ Jsou relace mezi pozicí kraje z hlediska HTRS a z hlediska rHDP-PC regionů ČR podobné?

METODIKA A DATA

- ▶ Desetileté období 2005-2014, resp. 2006-2014 a 2005-2013
- ▶ ČSÚ, zejména Veřejná databáze
- ▶ Jednoduché metody popisné statistiky
- ▶ Dixonův Q-test pro vylučování extrémních hodnot, $\alpha=0,05$, $n=14$
- ▶ Spearmanův koeficient pořadové korelace, $\alpha=0,05$, $n=13$
- ▶ Ilustrativní metoda porovnání průměrného pořadí komponent HRST a rHDP-PC (účelnost a účinnost)

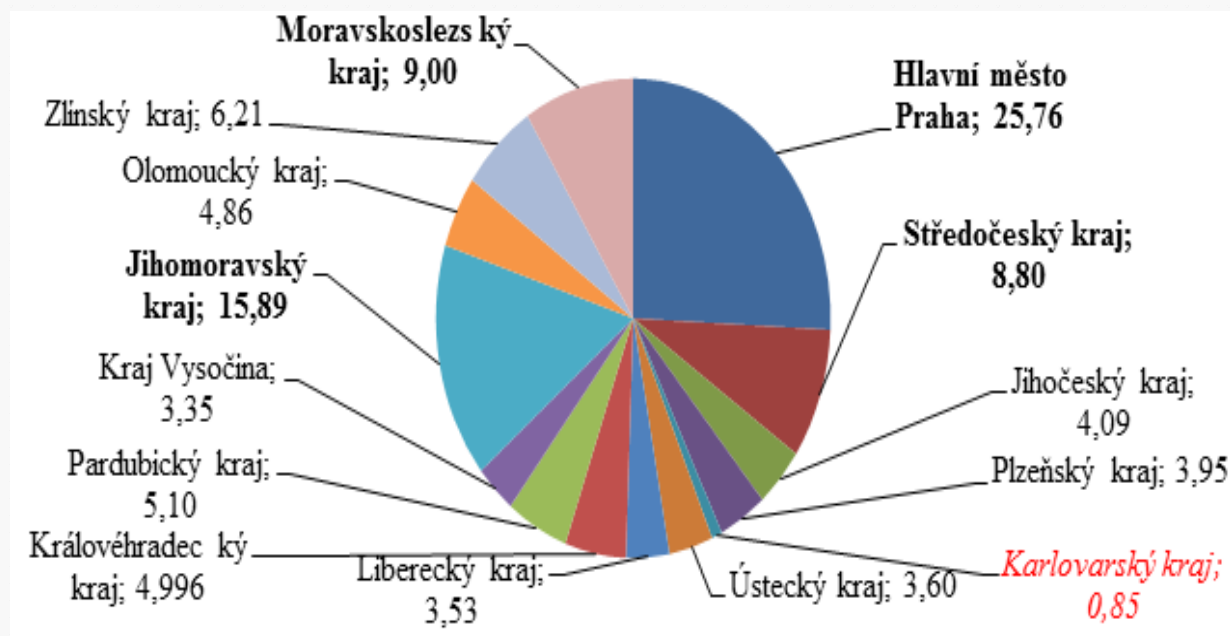
VÝDAJE NA VÝZKUM A VÝVOJ V ČR: KDO ZÍSKÁVÁ, KDO ZTRÁCÍ?

- ▶ Růst 2006-2007 (1,16 %), stagnace 2007-2010 (1,06 %), růst 2010-2014 (1,61 %) – souvislost s hospodářským cyklem
- ▶ Struktura: cca 50 % výdajů VaV plyne z podnikatelských zdrojů
- ▶ Národní veřejné zdroje vs. zahraniční veřejné zdroje
 - ▶ 2010: 45 vs. 4
 - ▶ 2014: 33 vs. 16
- ▶ Závazek ČR v rámci Evropa 2020: veřejné výdaje na VaV 1 % z HDP
 - ▶ Plnění v průběhu 2006-2014: cca 0,62 %

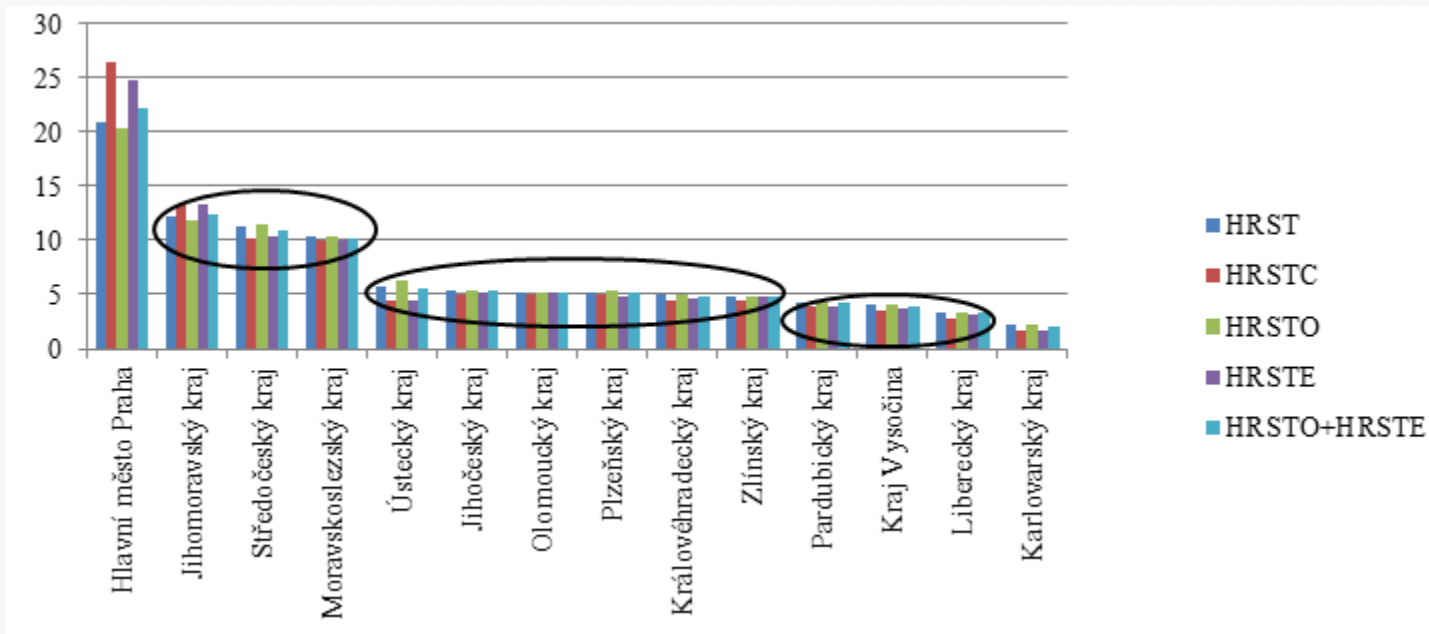
REGIONÁLNÍ ROZLOŽENÍ PRACOVÍŠŤ VÝZKUMU A VÝVOJE

- ▶ V roce 2014 celkem 2 840 pracovišť
- ▶ Oproti roku 2006 nárůst o 1/3
- ▶ Vyšší dynamika než ČR: Olomoucký, Liberecký, Jihomoravský, Moravskoslezský
- ▶ Vysočina stejně jako ČR, ostatní nižší

- ▶ Podíl krajů:

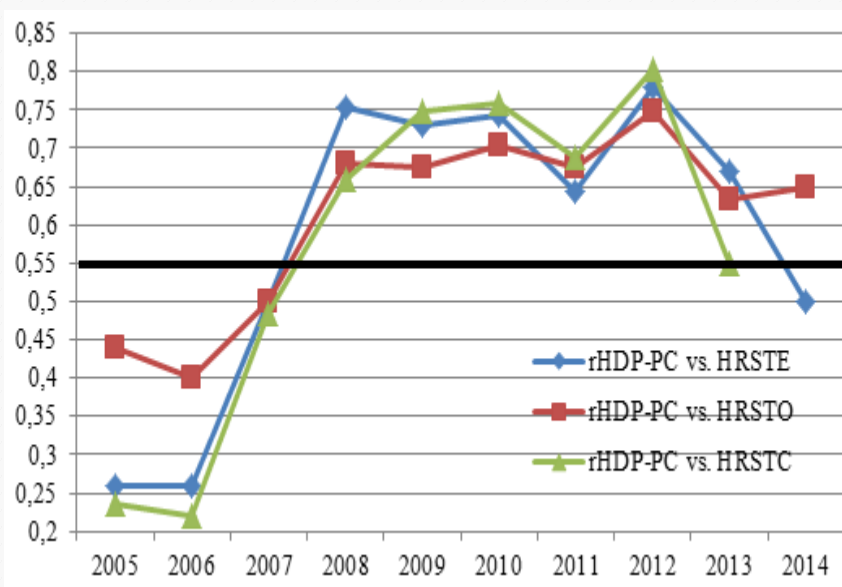
RELATIVNÍ SATURACE KRAJŮ HRST

- ▶ HRSTC a HRSTE převažuje u Prahy a Jihomoravského kraje
- ▶ HRSTO převažuje ve Středočeském a Ústeckém kraji, významnější je i v Pardubickém kraji a v Kraji Vysočina

VZTAH MEZI PROINOVÁČNÍMI ZDROJI A EKONOMICKOU VÝKONNOSTÍ

- ▶ Vývoj hodnota Spearmanova korelačního koeficientu ($n=13$, $\alpha=0,05$, kritická hodnota $r=0,5549$)

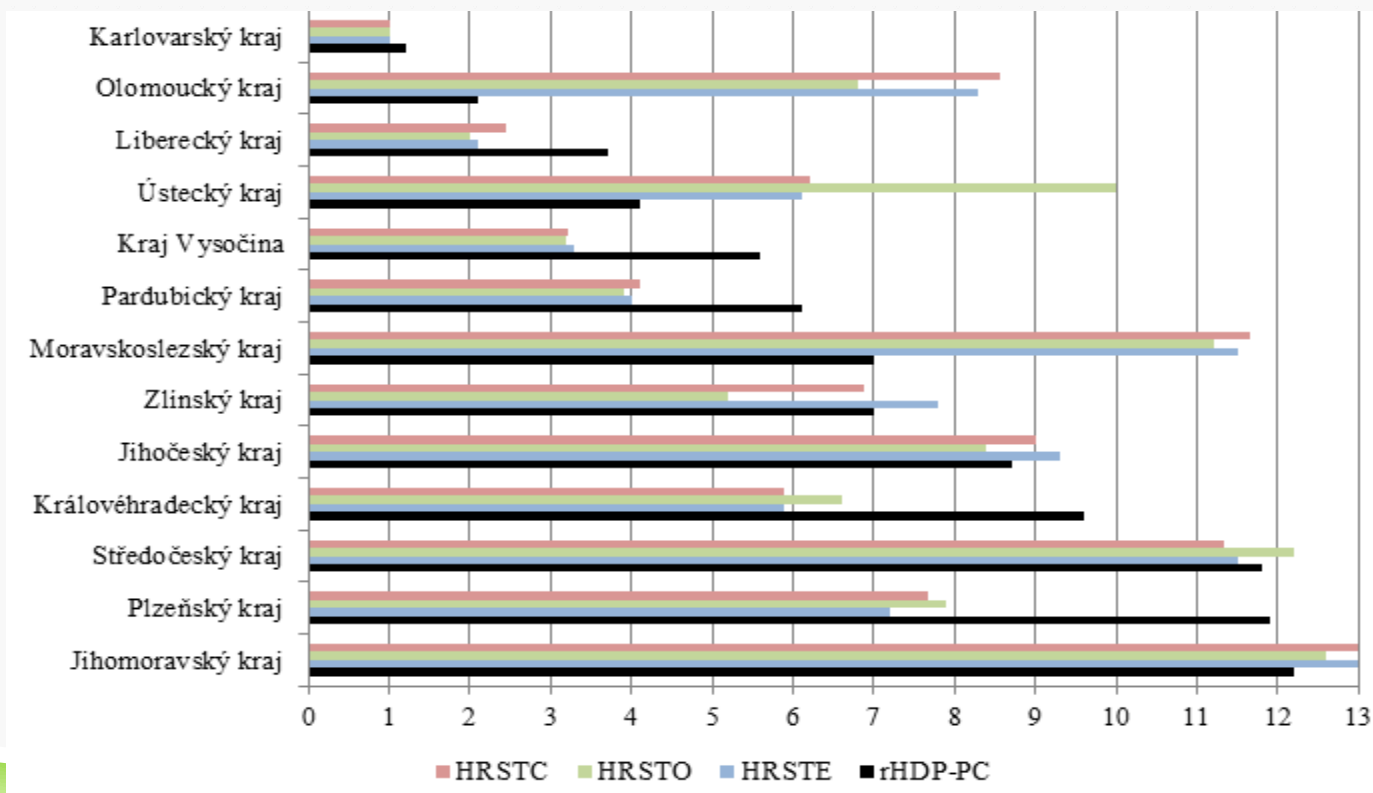

- ▶ Sonda korelace v roce 2011 pro $n=14$, $\alpha=0,05$, kritická hodnota $r=0,5341$:

- ▶ pro rHDP-PC a HRSTE $r=0,7495$
- ▶ pro rHDP-PC a počtem VaV pracovišť $r=0,8286$
- ▶ pro rHPD-PC a počtem obyvatel bez vzdělání $r= -0,7099$
- ▶ Lze odvodit: kvalifikační struktura lidského kapitálu není z hlediska ekonomického výkonu regionu bezvýznamná.

ORDINÁLNÍ SROVNÁNÍ POZIC KRAJŮ ANEB POHLED NA ÚČINNOST HRST

- 13 krajů řazených vzestupně podle průměrného pořadí rHDP-PC

ZÁVĚREM

- ▶ I při respektování orientace na strategii inteligentní specializace je legitimní požadavek na rovnoměrnost rozložení proinovačních zdrojů v regionech ČR, a to právě z důvodu prokazatelných pozitivních vlivů na výkonnost a potažmo konkurenceschopnost.
- ▶ Při tom jde jak o HRST, tak o pracoviště a výdaje na VaV – zcela jistě ze soukromých, ale v adekvátní relaci i z veřejných zdrojů.
- ▶ Nenaplňování závazku podílu výdajů na VaV z veřejných zdrojů je stále realitou ČR a s tím souvisí i přetrvávající poddimenzování financí alokovaných na vysoké školství, což je v rozporu s požadavky na zvyšování kvality jak vzdělávací, tak výzkumné a další tvůrčí činnosti českých univerzit.